

”Kunta menestyy”- tutkimus helmikuu 2008

TNS Gallup Oy on tutkinut suomalaisten suhtautumista kunnallishallintoon ja kunnallisiin palveluihin STTK:n toimeksiannosta. Kysymyksenasettelu on verrattain laaja ja kattaa useita aihekonaisuuksia. Kunnallisen toiminnan kuvaa ja kehittämistarpeita hahmotetaan mm. kuntien työnantajakuva, palvelutuotannon ja talouden näkökulmasta.

Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 22. - 27.2.2008 päivien välisenä aikana. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.263. Vastajat edustavat maamme 15-74 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuunottamatta.

Tulosten luottamusväli on keskimäärin + 3 %-yksikköä suuntaansa

Kuntien työnantajakuva

Kuntien työnantajakuva selvitettiin kysymyssarjalla, jossa vastaajien tuli arvioida kuntia työnantajina erilaisten ominaisuuksien suhteen. Kuntatyöpaikoille tuli antaa arvosana kolmessatoista asiassa. Arvosanojen kirjo ulottui palkkatasosta johtamiseen, työilmapiiriin ja kuntien maineeseen asti.

Yleisarvosana pikemminkin hyvä kuin huono

Kunnilla on kansalaisten mielestä työnantajina selkeät vahvuudet mutta myös heikkoudet. Kuntatyönantajalle annettu yleisarvosana muodostuu verrattain hyväksi (2 % antaa erittäin hyvän arvosanan ja 43 % melko hyvän). Vaikka hyviä arvioita onkin enemmän kuin huonoja, voi tulokseen tulkita sisältyvän varauksellisuutta. Kolmannes (32 %) sanoo, että arvosana kunnille ei ole hyvä mutta ei huonokaan ja yksi kuudesta (15 %) antaa heikon arvosanan.

Parhaan arvosanan työnantajina kunnat saavat muista työsuhteen eduista kuin palkkauksesta (mm. vuosilomat) (62 %). Työnantajakuvan vahvuuksiin kuuluvat lisäksi työpaikkojen pysyvyys ja varmuus (58 %) sekä henkilöstön ammattitaito ja osaaminen (53 %). Myös sukupuolten tasa-arvon toteutumisessa hyviä arvioita on selvästi enemmän kuin huonoja.

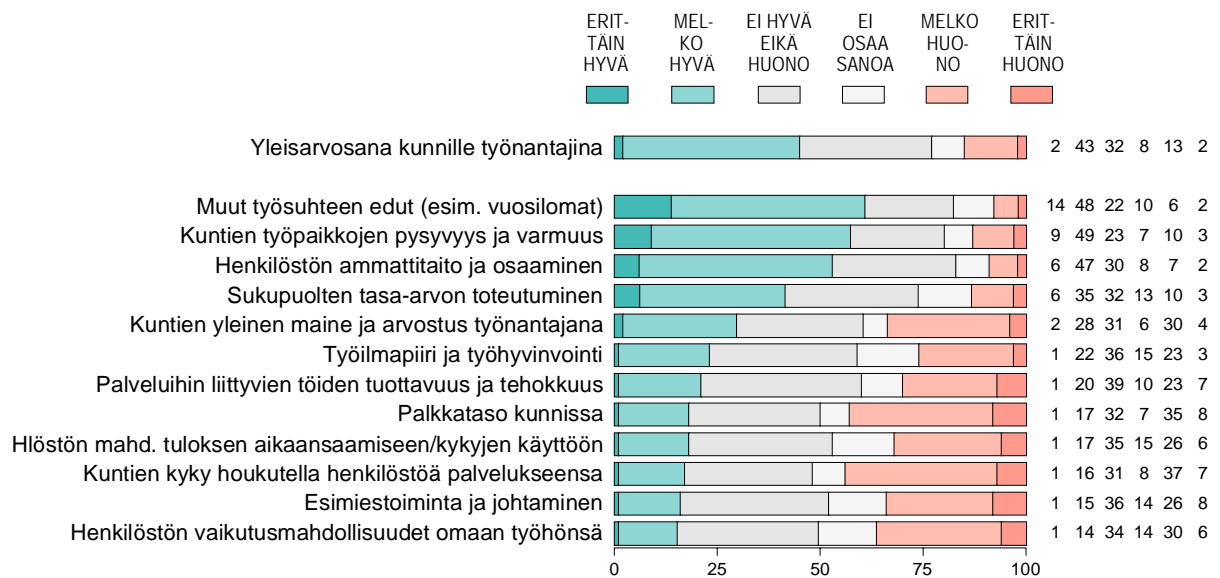
Työnantajakuvan heikkouksia ovat palkkataso ja kyky houkutella henkilöstöä palvelukseen

Näkemykset kuntien yleisestä maineesta ja arvostuksesta työnantajina jakaantuvat selvästi. Vajaa kolmannes (30 %) antaa hyvän arvosanan ja reilu kolmannes (34 %) huonon. Likimain sama määrä (31 %) ilmoittaa, että kuntien maine ei ole enempää hyvä kuin huonokaan eli siltä väliltä.

Astetta vähemmän yleinen mainemittari, kuntien kyky houkutella henkilöstöä palvelukseensa, kääntää tuloksen jo selkeämmin heikommaksi. Vain kuudesosa (17 %) kansalaisista antaa hyvän arvosanan. Enemmän kuin kaksi viidestä (44 %) arvioi kuntien vetovoiman heikoksi.

Kunta menestyy 2008

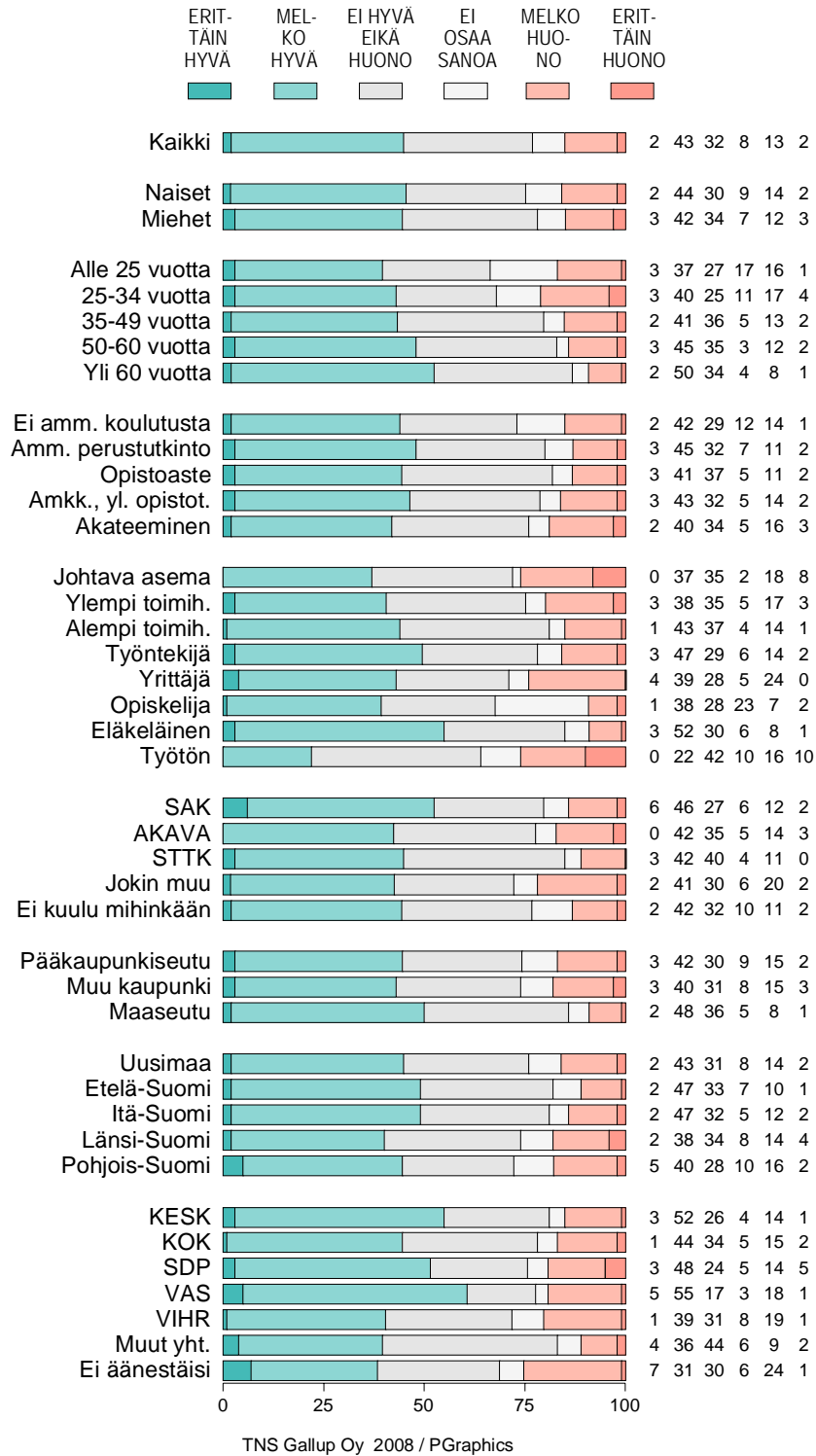
Kuvio 1. MILLAISEN ARVOSANAN ANTAA KUNNILLE TYÖNANTAJANA ERI ASIOISSA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

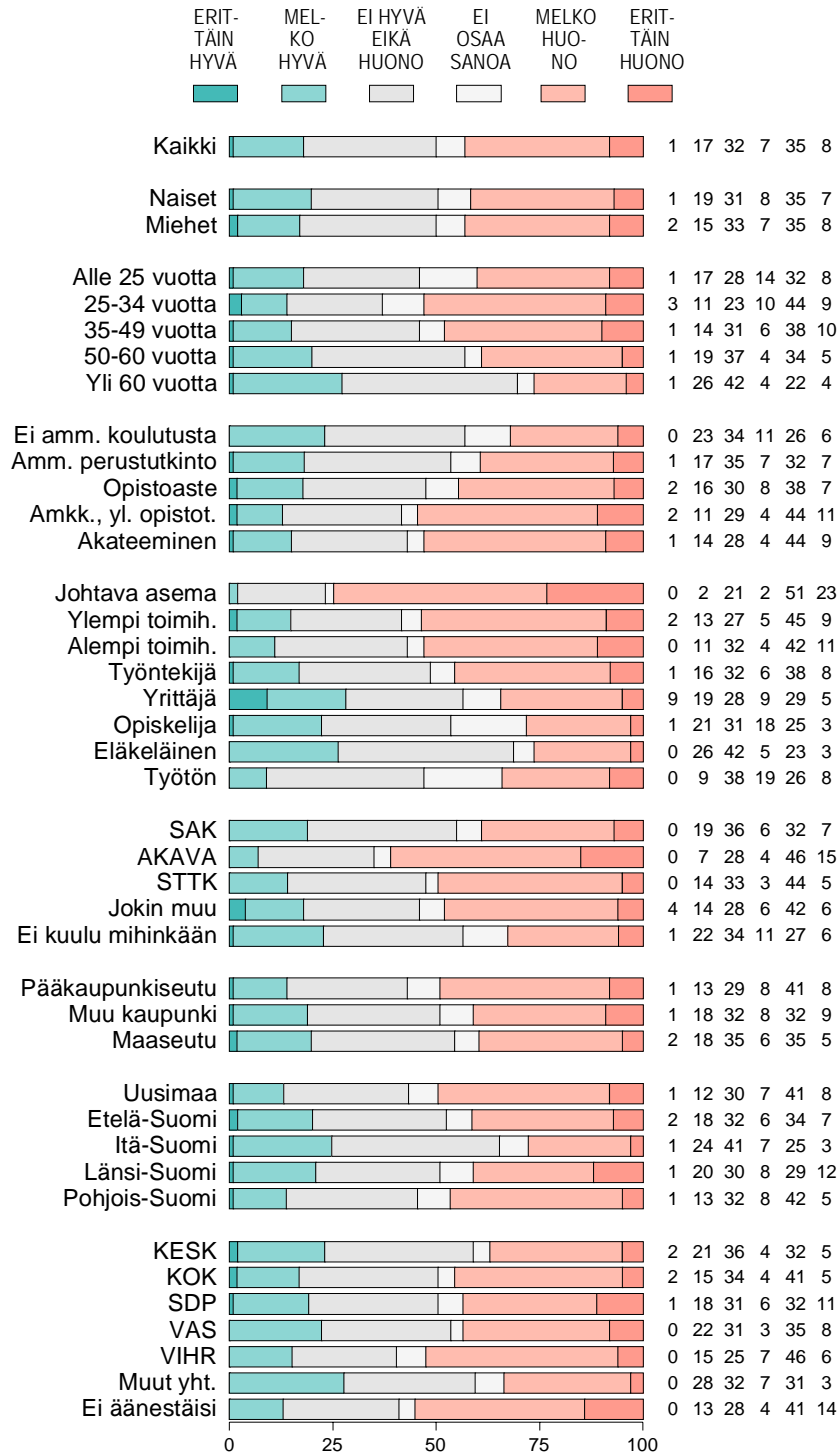
Kunta menestyy 2008

Kuvio 1-1. ARVOSANAT KUNNILLE TYÖNANTAJANA: YLEISARVOSANA (%).

Kunta menestyy 2008

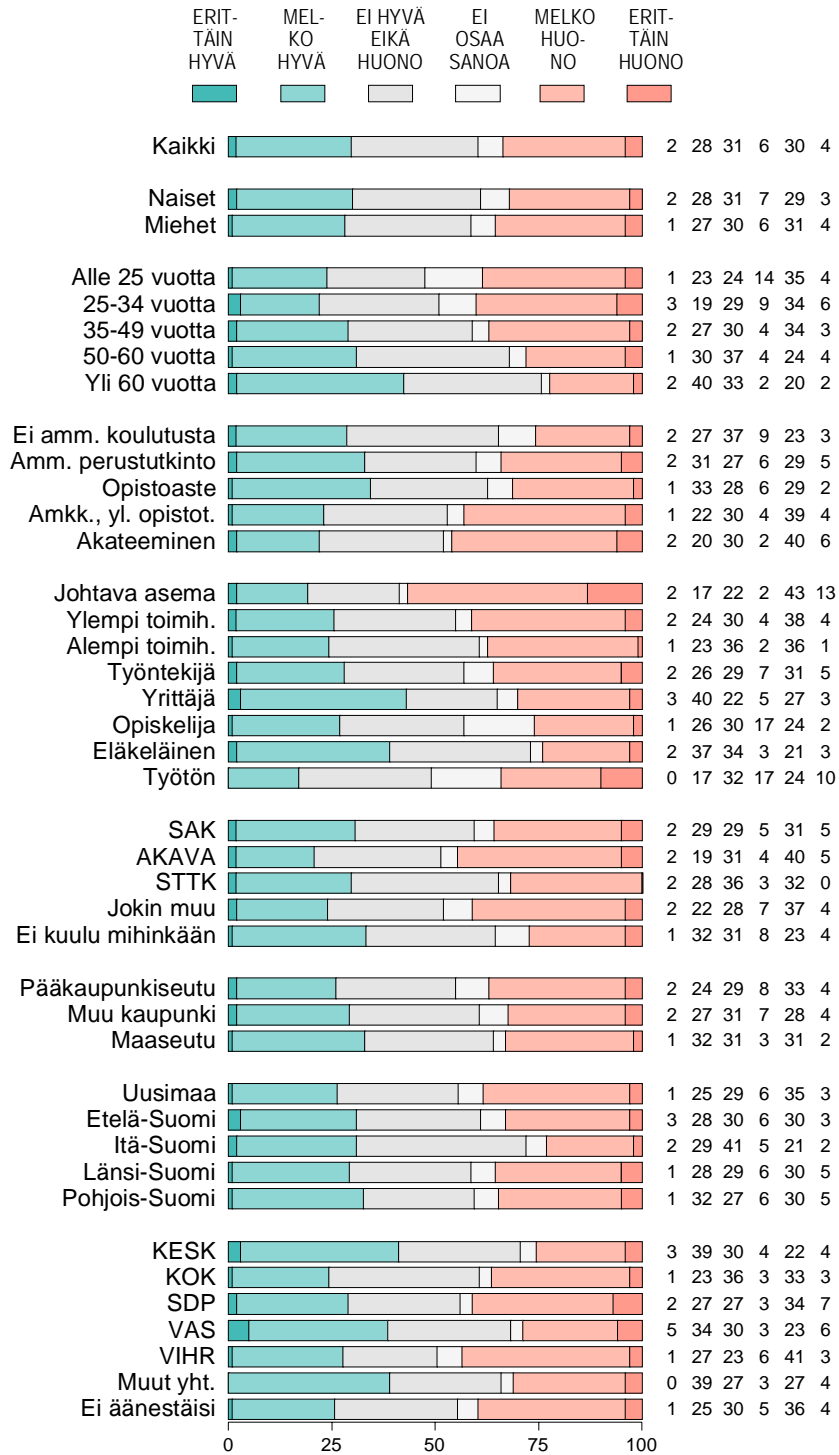
Kuvio 1-2. ARVOSANAT KUNNILLE TYÖNANTAJANA: PALKKATASO KUNNISSA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

Kuvio 1-5. ARVOSANAT KUNNILLE TYÖNANTAJANA: KUNTIEN YLEINEN MAINE JA ARVOSTUS TYÖNANTAJANA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Varsin huonoksi arvioidaan myös palkkataso kunnissa. Hyviä arvosanoja säästellään (18 %) ja heikkoja annetaan melko yleisesti (43 %). Mielikuvallisiin heikkouksiin kuuluvat myös esimiestoiminta ja johtaminen kunnissa sekä henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhönsä.

Tuloksia tulkittaessa tulee pitää mielessä se, että kyse on kansalaisten mielikuvista. Siihen, ovatko esim. kuntien esimiestyötä ja henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia koskevat käsitykset oikeita tai vääriä, tutkimus ei pysty vastaamaan. Mielikuvat kuitenkin vaikuttavat kansalaisten käyttäytymiseen ja valintoihin.

Tulokset eivät suoraan kerro sitä, minkä painoarvon kansalaiset antavat eri asioille eli sitä arvostettaisiinko kuntia enemmän jos palkat olisivat korkeammat tai esimiestoiminta parempaa. Tätä ei tiedusteltu tutkimuksessa. Epäsuora vastaus tähän saadaan kuitenkin tarkastelemalla sitä, missä määrin yksittäiset arvosanat ovat yhteydessä kunnille annettuun yleisarvosanaan. Kuntien yleisarvosanaa selittävät eniten kuntien yleinen maine työnantajina, näkemykset palkkatasosta kuntien palveluksessa sekä käsitykset työpaikkojen pysyvyydestä ja varmuudesta. Näkemyksillä siitä, mikä on palvelutyön tuottavuus ja tehokkuus, sukupuolten tasa-arvon toteutuminen tai henkilöstön ammattitaito on vähemmän yhteyttä kuntien arvosanaan työnantajina.

Toimet kuntien palvelujen turvaamiseksi

Tutkimuksessa selvitettiin kansalaisten suhtautumista erilaisiin kuntien palveluiden turvaamista koskeviin ratkaisuihin ja keinoihin. Vastaajilta tiedusteltiin, mitkä palveluja koskevat toimenpiteet he hyväksyisivät omassa kunnassaan. Lista ei kattanut systemaattisesti kaikkia mahdollisia toimenpiteitä palveluiden turvaamiseksi, vaan siihen oli poimittu keskeisiä julkisessa keskustelussa esitettyjä toimintamalleja.

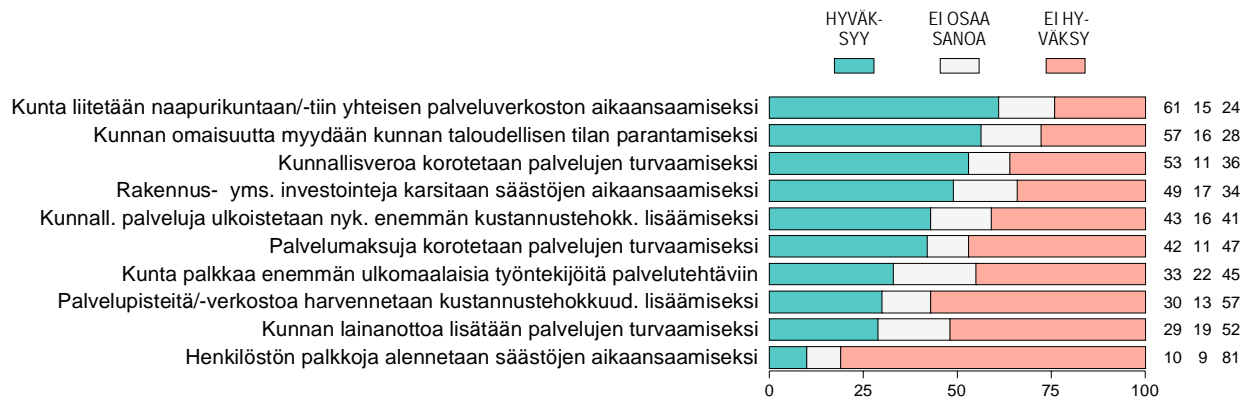
Enemmistö ”sietäisi” kuntaliitoksen

Hyväksyttävimmäksi tai ”siedettävimmäksi” keinoksi palveluiden osalta nousee ehkä yllättäenkin se, että oma asuinkunta liitetään naapurikuntaan/-kuntiin yhteisen palveluverkoston aikaansaamiseksi (61 %). Tulos on merkittävä sikäli, että monet aiemmat tutkimukset ovat kertoneet kansalaisten nuivasta suhtautumisesta kuntaliitokseen silloin kun kyse omasta asuinkunnasta. Tulkinnassa tulee huomata, ettei kyse tässä tutkimuksessa ole kuntaliitoksen omaehtoisesta haluamisesta tai kannatuksesta, vaan sen 'sietämisestä' kun kyse kansalaisia palvelevan ja toimivan palveluverkoston aikaansaamisesta. Tästä huolimatta tulokset antanevat ainespuita ajankohdan keskusteluun.

Toiseksi 'siedetyin' menettely (tiedustelluista) on kunnan omaisuuden myyminen (57 %). Seuraavaksi kohoaa sitten kunnallisveron kohottaminen palveluiden turvaamiseksi (53 %). Lähes joka toinen (49 %) hyväksyy myös rakennus- ja muiden investointien karsimisen säästöjen aikaansaamiseksi.

Kunta menestyy 2008

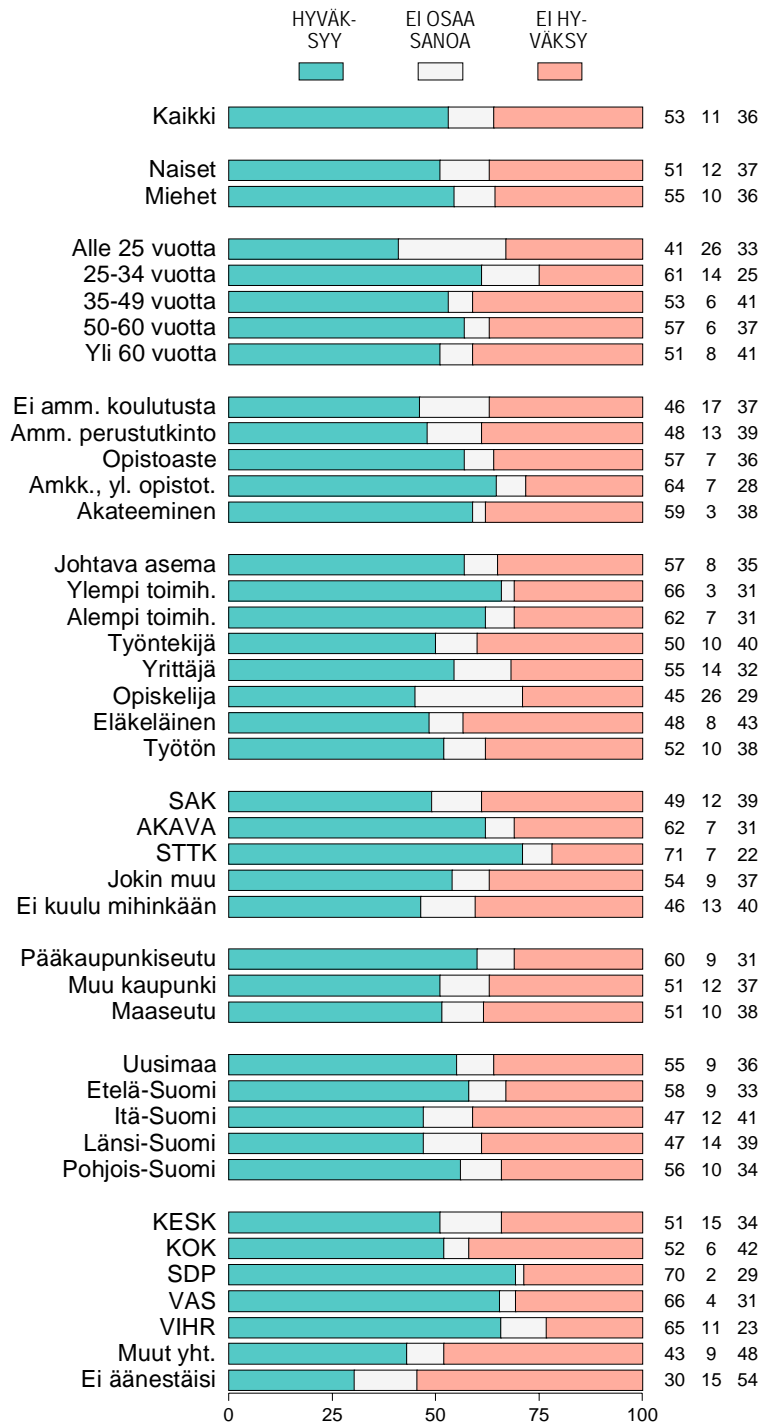
Kuvio 3. MITKÄ KUNTIEN PALVELUJA KOSKEVAT TAVOITTEET JA KEINOT HYVÄKSYISI OMASSA ASUINKUNNASSAAN (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

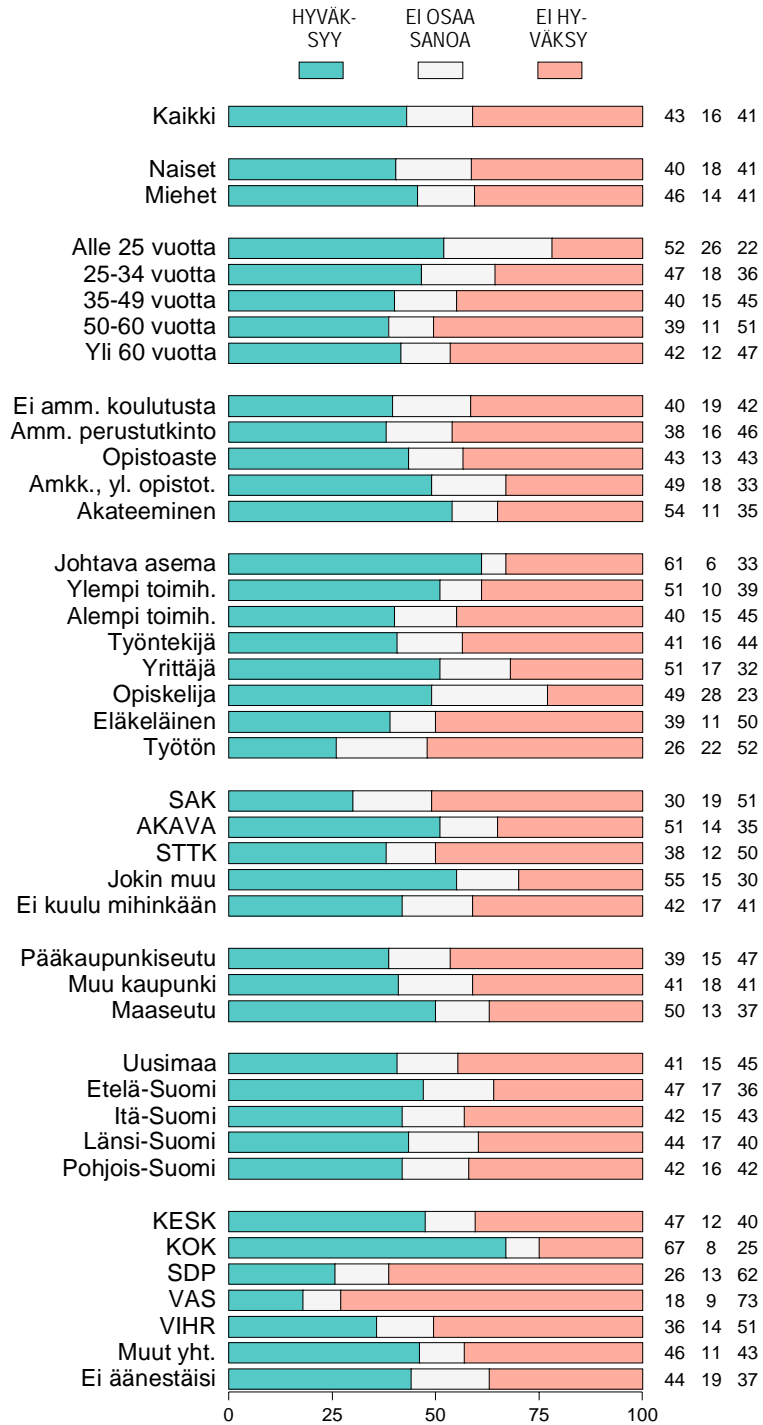
Kunta menesty 2008

Kuvio 3-1. MITKÄ TAVOITTEET JA KEINOT HYVÄKSYISI: KUNNALLISVEROA KOROTETAAN PALVELUJEN TURVAAMISEKSI (%).

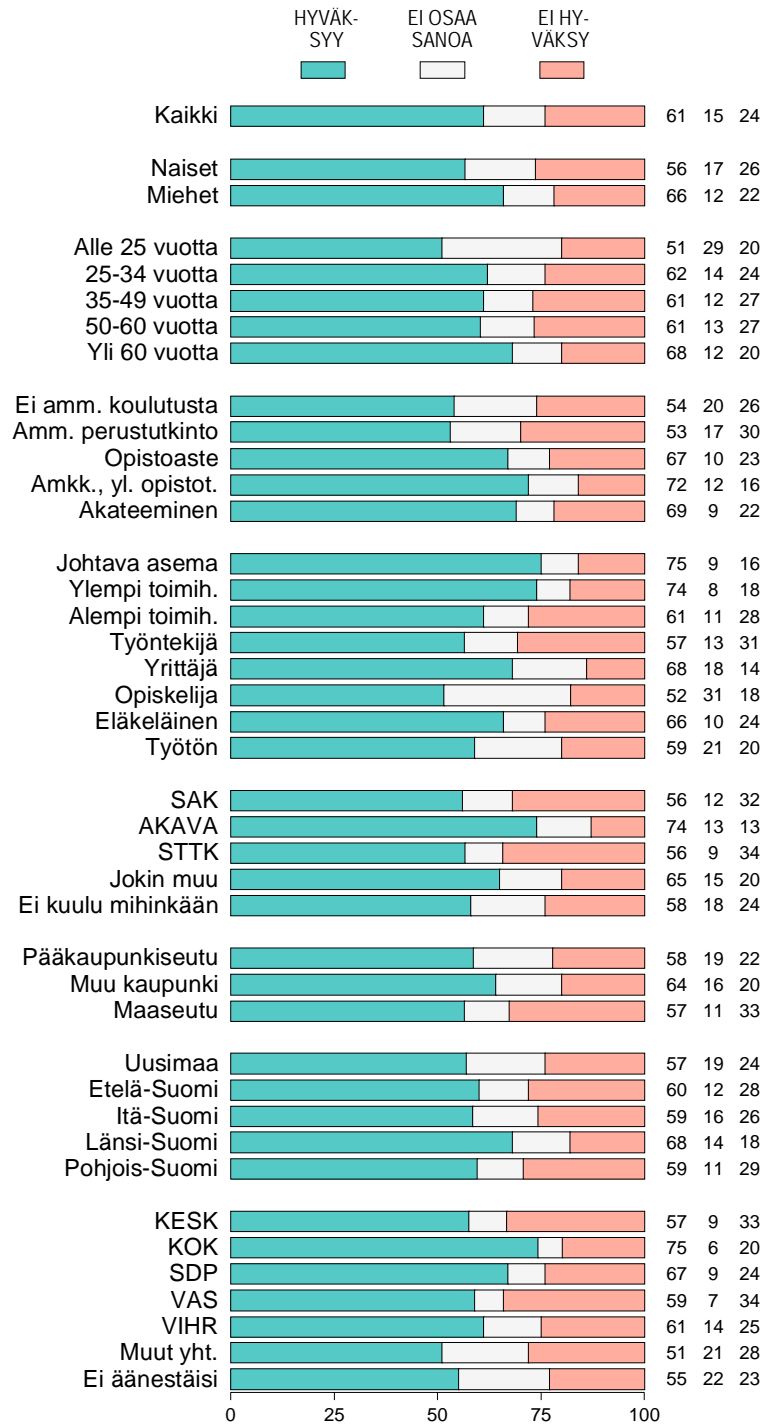
Kunta menesty 2008

Kuvio 3-3. MITKÄ TAVOITTEET JA KEINOT HYVÄKSYISI: KUNNALLISIA PALVELUJA ULKOISTETAAN NYKYISTÄ ENEMMÄN KUSTANNUSTEHOKKUUDEN LISÄÄMISEKSI (%).

Kunta menesty 2008

Kuvio 3-8. MITKÄ TAVOITTEET KEINOT HYVÄKSYISI: ASUINKUNTA LIITETÄÄN YHTEEN YHDEN TAI USEAMMAN NAAPURIKUNNAN KANSSA YHTEISEN PALVELUVERKOSTON AIKAANSAAMISEKSI (%).

Kuntapalveluiden ulkoistaminen jakaa mielipiteet kahtia

Kunnallisten palveluiden ulkoistaminen nykyistä enemmän yritysten ja järjestöjen hoidettavaksi kustannustehokkuuden lisäämiseksi jakaa kansalaisten mielipiteet kahtia. Kaksi viidestä (43 %) hyväksyy ulkoistamistoimet ja sama määrä (41 %) ei siedä näitä keinoja. Tulos kuitenkin kiellii, että tietyssä määrin yksityinen sektori hyväksytään operoimaan kunnallisen palvelutuotannon kentälle.

Vähiten hyväksyntää puolestaan saa kunnan henkilöstön palkkojen alentaminen (10 %). Melko innottoman vastaanoton saavat ajatukset kunnan lainaoton lisäämisestä palveluiden turvaamiseksi (29 %) ja kunnan palvelupisteiden ja -verkoston harventaminen kustannustehokkuuden lisäämiseksi (30 %).

Ulkomaalaisten työntekijöiden palkkaaminen nykyistä suuremmissa määrin palvelutehtäviin saa hyväksynnän kolmannekselta kansalaisista (33 %). Lähes joka toinen (45 %) suhtautuu varauksellisesti. Varauksellisuutta saattaa selittää se, että oletetaan ulkomaalaisia palkattavan kotimaisen työvoiman sijaan alhaisemmilla palkkakustannuksilla.

Naiset myisivät kunnan omaisuutta ja miehet tekisivät kuntaliitoksia

Veroruuvin kiristys palveluiden turvaamiseksi nousee niin naisten kuin miestenkin listan kärkipäähän ja lisäksi melkein samoin luvuin. Miehet suhtautuvat kuitenkin hyväksyvämmiin kuntaliitoksiin ja palvelumaksujen korotuksiin kuin naiset. Naisten arvioinneissa puolestaan korostuvat miehiä useammin kunnan omaisuuden myyminen ja rakennusinvestointien lykkääminen.

Kuntaliitosten toteuttaminen on keskimäärää jonkin verran helpompaa Kokoomuksen ja SDP:n kannattajille. Keskustan ja Vasemmistoliiton kannajien keskuudessa on enemmän vastarintaa mutta heistäkin enemmistö sietäisi kuntaliitoksen yhteisen palveluverkoston aikaansaamiseksi.

Enemmistön hyväksymä menettely, kunnallisveron korotus palvelujen turvaamiseksi, saa verrattain tasavahvaa tukea kaikista väestöosista. Erot poliittisella kentällä ovat sikäli vaisuja, että kaikkien puolueiden kannattajien keskuudessa enemmistö hyväksyy kunnallisveron korottamisen palveluiden turvaamiseksi.

Kysymys palvelujen ulkoistamisesta kustannustehokkuuden lisäämiseksi erottelee väestöryhmiä. Hyväksyttävyyttä kasvaa asteittain koulutustason kohotessa. Sosiaaliryhmittäin suurimmat hyväksyntää ilmentävät luvut saadaan johtajilta ja ylemmiltä toimihenkilöiltä. Puoluekentällä kokoomuksen kannattajat erottuvat selvästi muista. Kokoomuksen kannattajista kolme neljästä (67 %) hyväksyy ulkoistamistoimet kun SDP:n kannattajista vain neljännes (26 %). Keskustan kannattajat suhtautuvat asiaan kutakuinkin samalla tavoin kuin väestö keskimäärin.

Keinot kuntien taloudellisen tilan parantamiseksi

Investointien lykkääminen ja omaisuuden myyminen maistuvat parhailta talouden tasapainottamiseksi

Kuntien taloudellinen tilanne luo pohjan kuntien palvelutarjonnalle. Kuntatalouden kehittämiskeinot ovat pitkälle päällekkäisiä sille, mitä keinoja voidaan käyttää palveluiden turvaamiseksi. Sävy on kuitenkin kansalaisnäkökulmasta tarkasteluna erilainen, kun puhutaan kunnan talouden tasapainottamisesta verrattuna kuntapalveluiden turvaamiseen.

Tutkimuksessa vastaajilta tiedusteltiin, mitä keinoja he hyväksyvät pyrittäessä parantamaan kotikunnan taloutta. Arviointikohteiden määrä oli rajattu kymmeneen keskeiseen keinoon. Osa keinoista oli samoja, joita tutkimuksessa tarjottiin lääkkeiksi kunnallisten palveluiden turvaamiseksi.

Hyväksytyimmäksi talouden tasapainottamisen keinoksi, joskin verraten täpärästi, nousee investointien lykkääminen (61 %). Kunnan omaisuuden myyminen saa niin ikään mittavasti ymmärtämystä (60 %). Lähes yhtä laajan hyväksynnän saavat kuntaliitokset (57 %). Neljän keinoista erottuvaan kärkijoukkoon kohoaa myös kunnallisveron korotus (49 %).

Säästötoimia ei saisi kohdentaa kunnan palveluksessa olevaan henkilöstöön

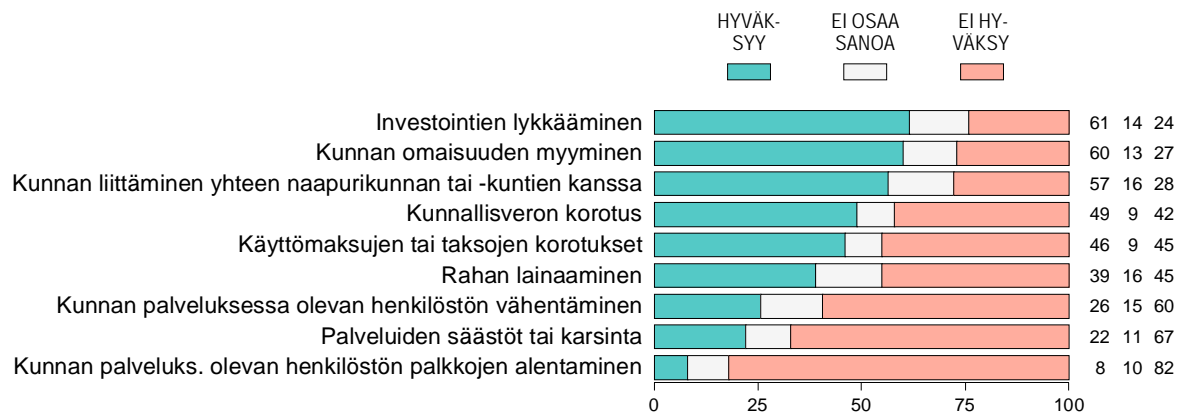
Käyttömaksujen ja taksojen korottaminen kohtaa jo astetta enemmän vastustusta (46 % hyväksyy ja 45 % vastustaa). Vahvimmin torjutuksi tulevat paitsi palvelujen karsiminen yleensä (67 %), etenkin kunnan palveluksessa olevan henkilöstön asemaan kohdistuvat heikennykset. Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön palkkoihin koskeminen ja henkilöstön vähentäminen kiilaavat inholistan kärkipäähän.

Tulkinnassa tulee jälleen huomata, ettei kyse ole po. ratkaisujen omaehtoisesta haluamisesta tai kannatuksesta, vaan niiden 'sietämisestä', tietynlaisesta pienemmän pahan määrittämisestä. Ne ovat myös sopusoinnussa edellä esitettyjen palvelut –teemaa koskevien tulosten kanssa.

Kunnallisverotuksen korottaminen saa vastakaikua kuntalaisilta enemmän silloin kun toimenpiteen peruste on palveluiden turvaaminen ja hieman vähemmän jos sitä perustellaan kunnan talouden tasapainottamisella. Sensijaan rahan lainaaminen hyväksytään puhtaasti taloudellisena toimenpiteenä useammin kuin perusteltuna palveluiden turvaamisella. Kunnan liittäminen yhteen naapurikunnan kanssa hyväksytään, kun peruste on yhteisen palveluverkon aikaansaaminen. Kuntaliitos pelkästään taloudellisilla argumenteilla saa vähemmän hyväksyntää.

Kunta menestyy 2008

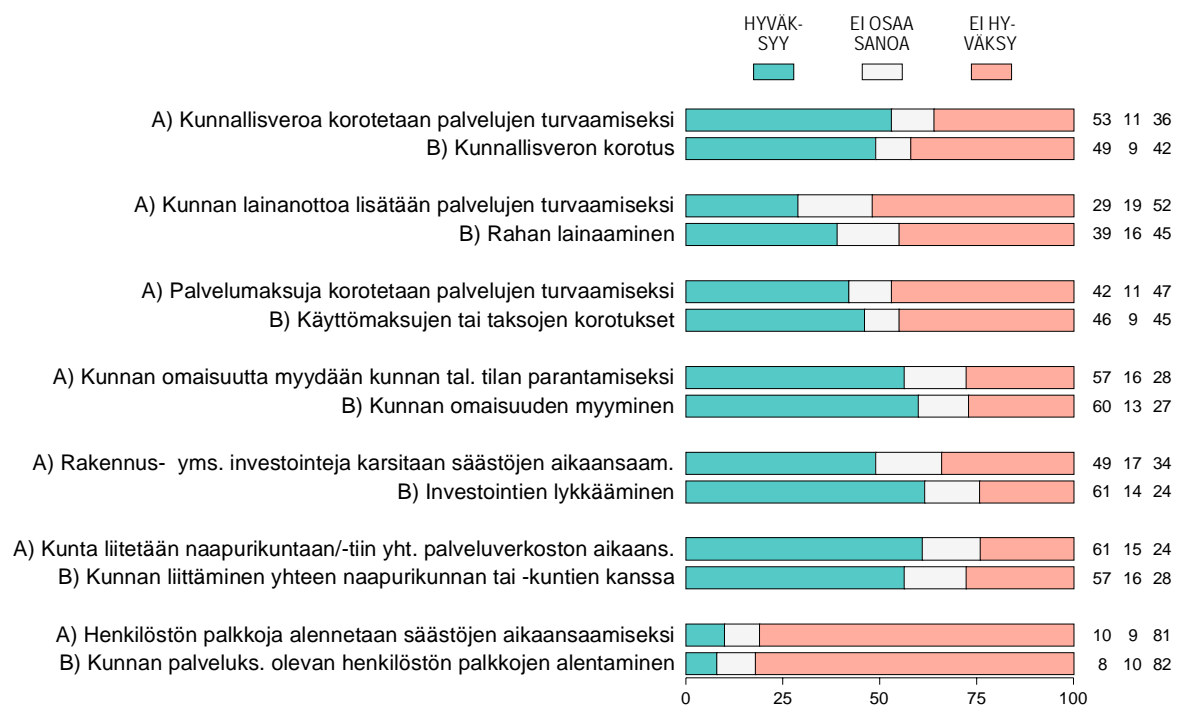
Kuvio 5. MITKÄ KUNNAN TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEEN TÄHTÄÄVISTÄ KEINOISTA HYVÄKSYY OMASSA ASUINKUNNASSAAN (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

Kuvio 3&5. TOIMIEN HYVÄKSYTTÄVYYS SILLOIN KUN KYSEESSÄ ON (A) PALVELUT JA NIIDEN TURVAAMINEN JA (B) KUNNAN TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Suhtautuminen kuntaliitoksiin

Enemmistö suhtautuu myönteisesti kuntaliitoksiin

Suhtautumista kuntaliitoksiin lähdettiin luotaamaan myös kysymyksellä, jossa vastaajien tuli ottaa kantaa asiaan periaatteellisella tasolla. Yleisellä tasolla liitokset saavat osakseen enemmän hyväksyntää (59 %) kuin vastustusta (15 %). Aiemmin kävi ilmi, että kun kyse on omasta kunnasta, kannanotot muodostuvat samansuuntaisiksi, joskin varauksellisia näkemyksiä oli jonkin verran enemmän.

Väestön sisäisestä mielipidevaihtelusta voidaan todeta, että keskimääräistä suopeammin kuntien yhdistämiseen suhtautuvat miehet, varttuneempi osa väestöstä, koulutetut, pääkaupunkiseudulla ja yleensäkin Uudellamaalla asuvat. Poliittisen kannan mukaiset erot muodostuvat aika näkyviksi. Kokoomuksen kannattajien parissa on myönteisiä näkemyksiä eniten (83 %). Vasemmistoliiton kannattajat eivät ole likikään yhtä innostuneita (50 %), joskin joka toinen suhtautuu ymmärtämyksellä.

267 kuntaa sopiva määrä

Kuntaliitoskantoja haarukoitiin myös arvioineina kuntien sopivasta lukumäärästä. Haastateltaville kerrottiin taustatiedoksi maamme nykyinen kuntamäärä (415) ja kysyttiin, kuinka paljon kuntia heidän mielestään tulisi olla. Koko väestön keskimääräiseksi ehdotukseksi muodostui 267 kuntaa. Luku merkitsisi noin 35 prosentin vähennystä nykytilanteesta.

Yleisimmin esitetty lukumäärä sijoittui luokkaan 200-400 kuntaa (24 %). Kuntarakenteen radikaalia muutosta, minkä seurauksena kuntia olisi enintään 200, kannatti 21 % kansalaisista. Joka toinen (50 %) ei osannut ottaa kantaa asiaan, mitä lukua voi pitää poikkeuksellisen suurena.

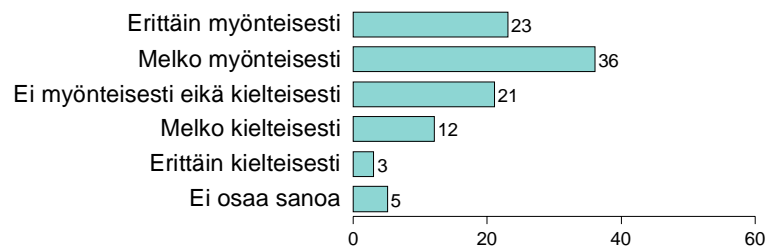
Väestöryhmittäisiä keskiarvolukuja tarkasteltaessa havaitaan ääriarvoiksi pienpuolueiden kannattajien 330 ja johtajien 214. Näkyvän pientä kuntamäärää tarjoavat myös mm. kokoomuksen kannattajat (227). Toisen hallituspuolueet Keskustan kannattajat tarjoavat selvästi suurempaa kuntamäärää (288). Pääoppositiopuolueen SDP:n kannattajat osuvat Kokoomuksen ja Keskustan väliin (248).

Mielipiteet tavoista tukea yrityksiä osana kunnan elinkeinopolitiikkaa

Kunnan tehtäviin kuuluu elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten luominen. Erilaisia näkemyksiä ilmenee siinä, millä keinoin kuntien tulisi tukea yrityksiä ja elinkeinotoimintaa ilman, että yrityksiä asetetaan epätasa-arvoiseen asemaan. Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa kaikkiaan kahteentoista erilaiseen tukimuotoon, jotka vaihtelivat yleisistä toimintaedellytyksistä konkreettisiin tukimuotoihin.

Kunta menestyy 2008

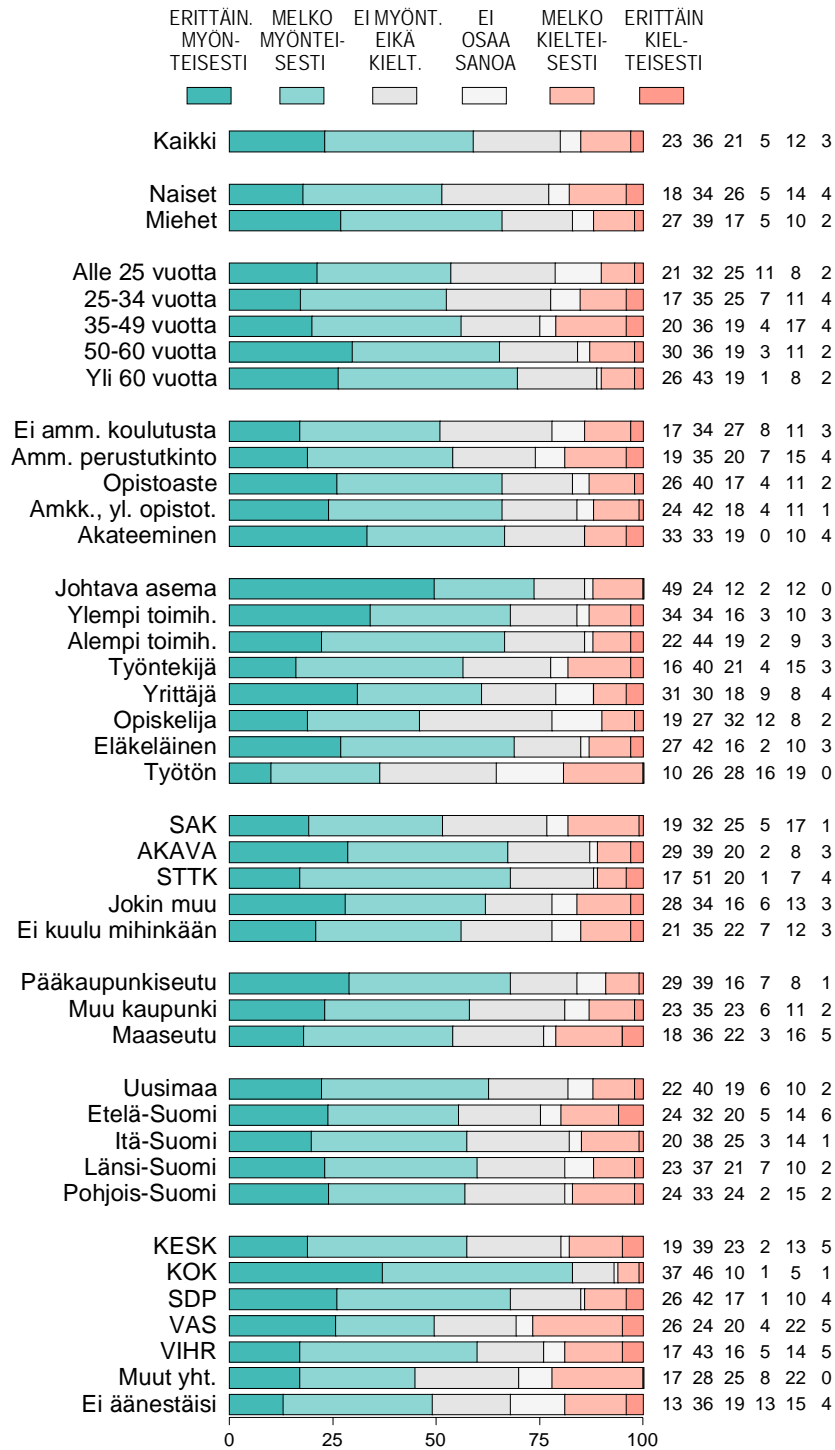
Kuvio 7. MITEN YLEENSÄ SUHTAUTUU KUNTALIITOKSIIN ELI SIIHEN, ETTÄ KUNTIEN LUKUMÄÄRÄÄ MAASAMME VÄHENNETÄISIIN LIITTÄMÄLLÄ KUNTIA YHTEEN SUUREMMIKSI KOKONAISUUKSIKSI (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

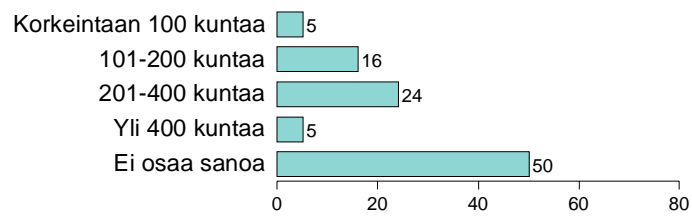
Kuvio 7. MITEN YLEENSÄ SUHTAUTUU KUNTALIITOKSIIN ELI SIIHEN, ETTÄ KUNTIEN LUKUMÄÄRÄÄ MAASSAMME VÄHENNETTÄISIIN LIITTÄMÄLLÄ KUNTIA YHTEEN SUUREMMIKSI KOKONAISUUKSIKSI (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

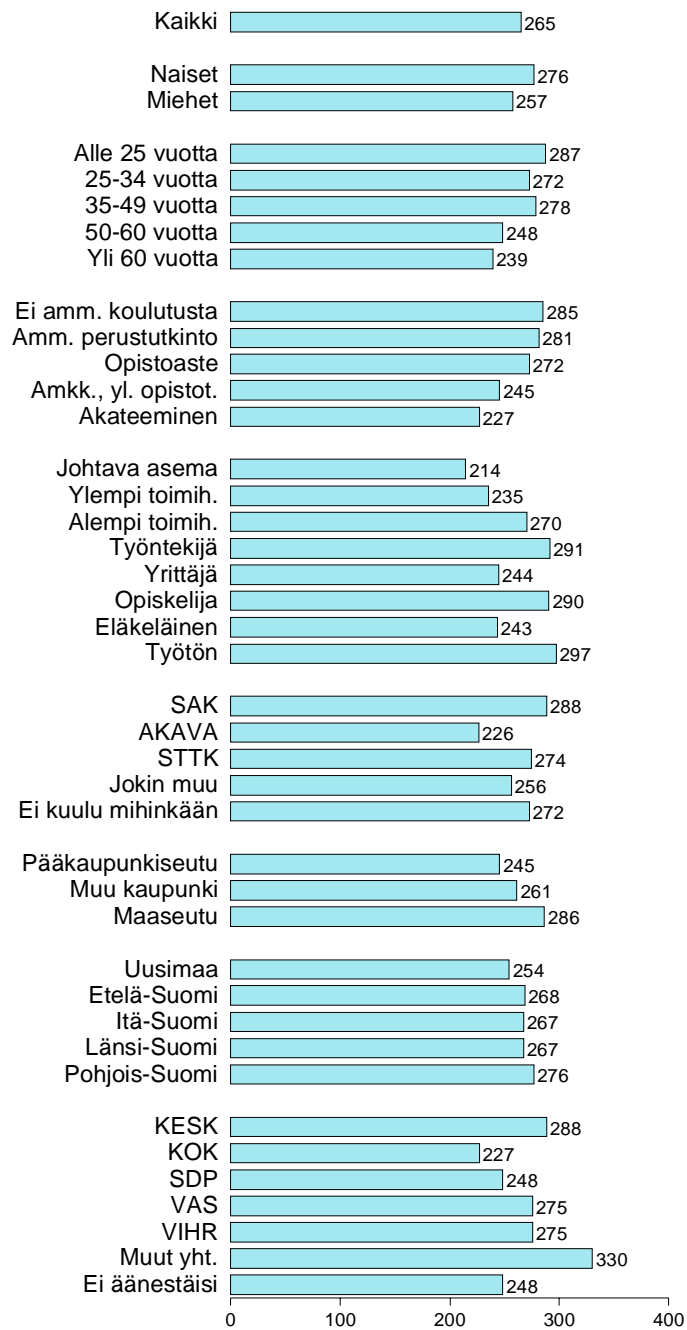
Kuvio 6. KUINKA PALJON KUNTIA SUOMESSA PITÄISI OLLA (arviot luokiteltuna, %).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

Kuvio 6e. KUINKA PALJON KUNTIA SUOMESSA PITÄISI OLLA
(arviointien keskiarvot).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menesty 2008

Kuvio 2. MITKÄ TUKIMUODOT OVAT HYVÄKSYTTÄVIÄ TAPOJA TUKEA YRITYKSIÄ JA ELINKEINOTOIMINTAA KUNNAN ELINKEINOTOIMINNAN YLEISTEN EDELLYTYSTEN LUOMISESSA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kannatusta saa lähinnä liikenne- ja viestintäyhteyksien parantaminen

Laajaa kannatusta saa osakseen liikenne- ja viestintäyhteyksien parantaminen (59 %). Kaikki muut tukimuodot ovat selvästi vähemmän suosittuja. Kakkoseksi nousee toimitilatonttien tarjoaminen alennetulla hinnalla (42 %). Kolmannes kansalaisista tukisi yrityksiä työvoimaa etsimällä ja tukemalla yritysten kehittämistoimia.

Varsin nuivasti kansalaiset suhtautuvat ilmaisten toimitilojen tarjoamiseen sekä uusien yritysten palkkakustannuksiin osallistumiseen. Yritysten lainojen takaaminen on myös asia, joka ei innosta kansalaisia.

Väestöryhmittäisistä eroista voi todeta sen, että erilaisten tukimuotojen hyväksyntä lisääntyy iän myötä. Ikääntynyt osa väestöstä suhtautuu selvästi myönteisemmin erilaisiin tukimuotoihin kuin etenkin alle 25-vuotiaat.

Puoluekannan mukaiset erot ovat yllättävänkin vaisuja. Keskustan kannattajat suhtautuvat toimitilatonttien tarjoamiseen jonkin verran myönteisemmin kuin muiden puolueiden tukijat. SDP:n kannattajat suhtautuvat moniin konkreettisiin tukimuotoihin aavistuksen varauksellisemmin kuin muiden puolueiden kannattajat.

Miten kunta muuttuu seuraavan kunnallisvaalikauden aikana?

Peruspalvelut toimivat mutta vanhuksset eivät saa tarvitsemaansa hoitoa?

Seuraavassa tarkastelussa luodaan katsaus kunnallisten palveluiden tulevaisuudenkuvaan. Vastaaajien tuli arvioida palvelujen kehitystä omassa kotikunnassaan seuraavan kunnallisvaalikauden aikana. Tehtävänä oli määrittää, kuinka eri palvelut riittävät ja muuttuvat lähitulevaisuudessa. Tullaanko keskeiset palvelut turvaamaan vai onko heikennyksiä odotettavissa seuraavan kunnallisvaalikauden aikana.

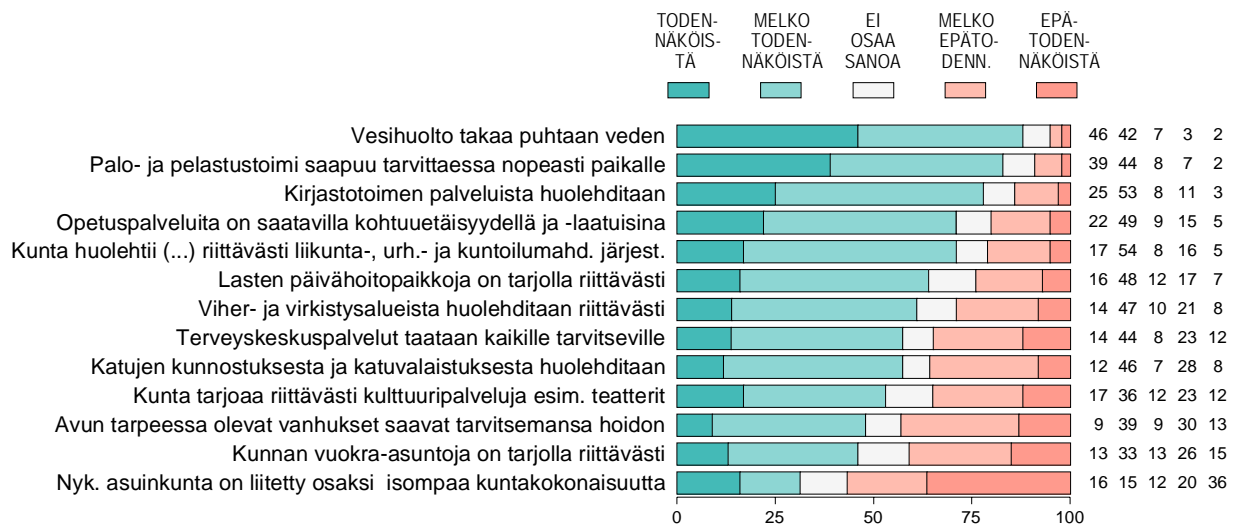
Yleiskuva arvioista piirtyy verraten optimistiseksi. Muuttumattomuutta tai parannuksia ilmaisevat kannat muodostuvat hallitseviksi kaikkien tiedusteltujen näkökohtien osalla. Vesihuolto takaa puhtaan veden, palo- ja pelastustoimi saapuu tarvittaessa nopeasti paikalle. Kirjastotoimen palveluista huolehditaan, lasten päivähoitopaikkoja ja terveyskeskuspalveluita on riittävästi ja opetuspalveluita on saatavilla kohtuetaisytydellä ja hyvänlaatuisina.

Enemmän epäuskoa kohdentuu kuntaliitoksen todennäköisyyteen. Enemmistö ei usko, että nykyinen asuinkunta tulisi liitetyksi osaksi isompaa kuntakokonaisuutta. Tulos on merkittävä siksi, että enemmistö hyväksyisi kuntaliitoksen yhteisen palveluverkon aikaansaamiseksi.

Tulokset kertovat myös merkittävästä kriittisyydestä kun kyse vanhuksista. Enemmän kuin kaksi viidestä pitää epätodennäköisenä sitä, että avun tarpeessa olevat vanhuksset saavat tarvitsemansa hoidon. Epäuskoa ilmenee näkyvässä määrin myös silloin kun arvioidaan kunnan vuokra-asuntojen riittävyttä.

Kunta menesty 2008

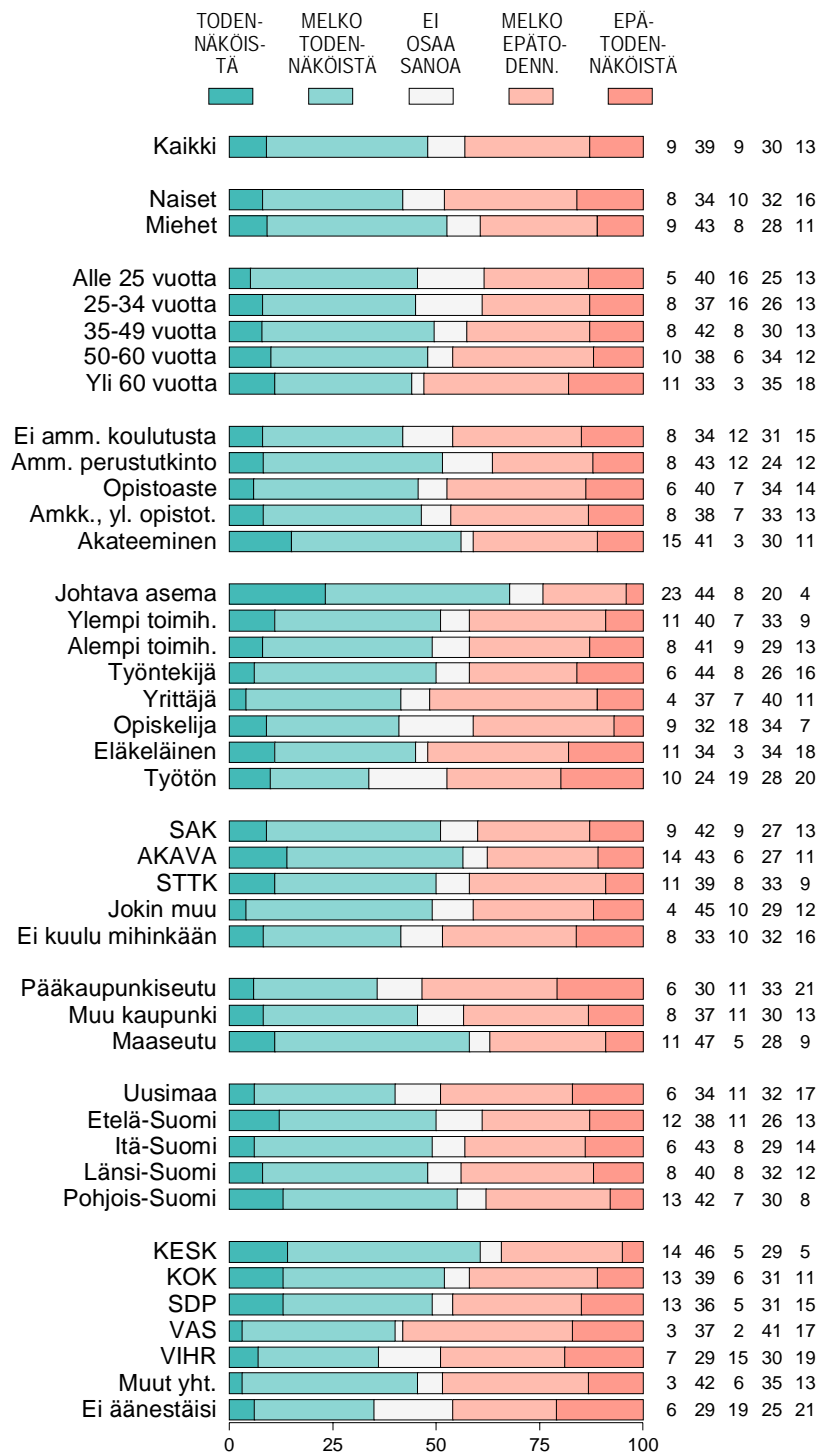
Kuvio 4. KUINKA TODENNÄKÖISENÄ PITÄÄ ERI ASIOITA OMASSA ASUINKUNNASSAAN SEURAAVAN KUNNALLISVAALIKAUDEN AIKANA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

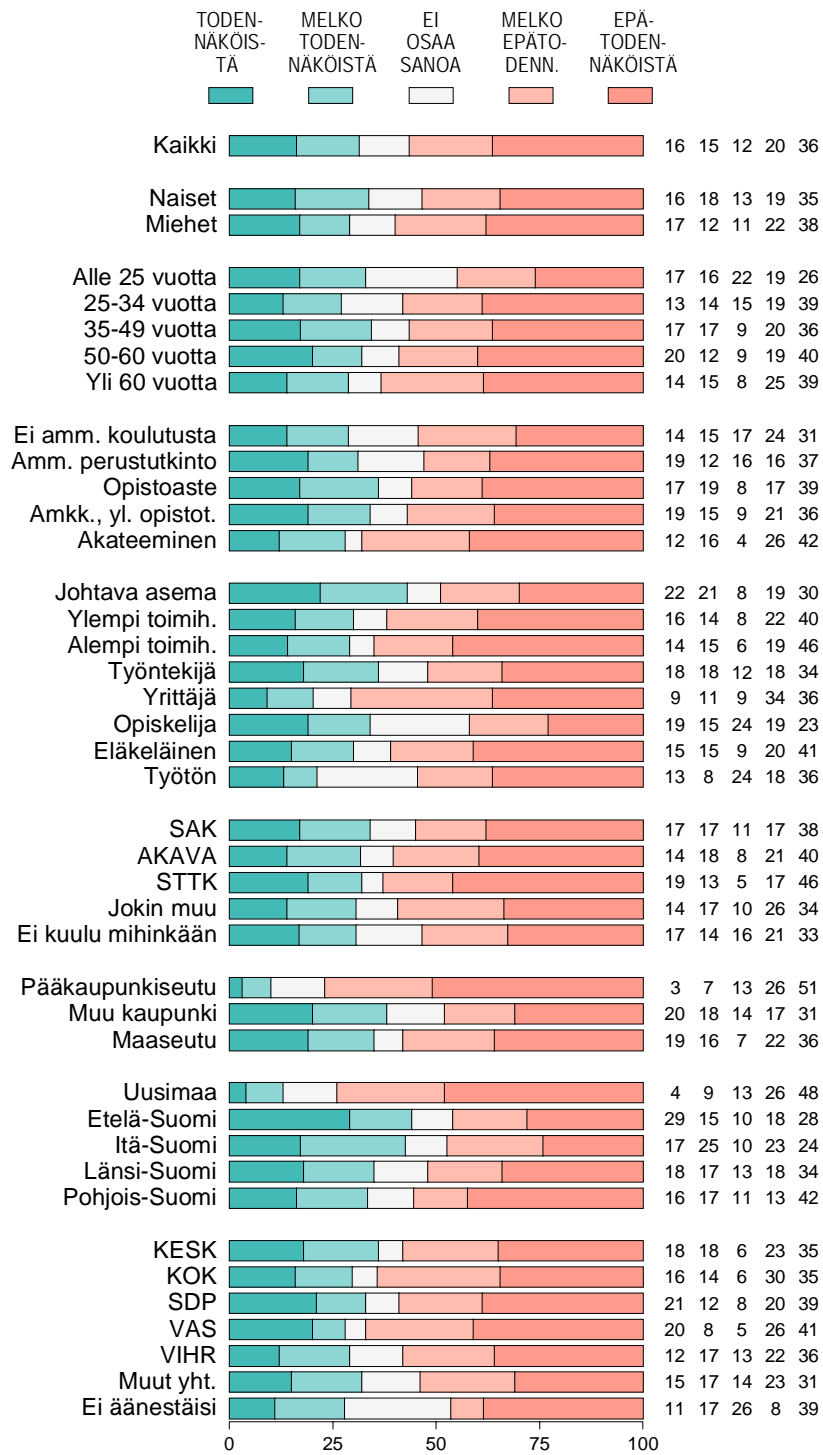
Kunta menestyy 2008

Kuvio 4-4. ASIOIDEN TODENNÄKÖISYYYS: AVUN TARPEESSA OLEVAT VANHUKSET SAAVAT TARVITSEMANSA HOIDON (%).

Kunta menestyy 2008

Kuvio 4-13. ASIOIDEN TODENNÄKÖISYYS: NYKYINEN ASUINKUN-
TASI ON LIITETTY OSAKSI ISOMPAA KUNTAKOKONAI-
SUUTTA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Keinot ympäristön tilan parantamiseksi

Rakennusten energiataloutta parannettava ja joukkoliikennettä suosittava

Seuraavassa tarkastellaan kansalaisten suhtautumista erilaisiin toimiin ympäristön tilan parantamiseksi. Vastaajien tehtävänä oli arvioida kaikkiaan yhdeksää eri toimenpidettä sen mukaan miten hyväksi tai huonoiksi keinoiksi ne koettiin.

Yhdeksästä testatusta toimenpiteestä neljä osoittautuu selvästi hyväksi ja suosituiksi. Parhaaksi keinoksi ympäristön tilan parantamiseksi koetaan rakennusten energiatalouden parantaminen (80 % pitää keinoa erittäin tai melko hyvänä). Lähes samanarvoisiksi osoittautuvat joukkoliikenteen suosiminen ja kehittäminen, vaikuttaminen kuntalaisten asenteisiin sekä kaikkia kansalaisia koskevan pakollisen ja kattavan lajittelujärjestelmän luominen.

Energian hinnan korottamista pidetään huonona keinona ympäristön tilan parantamiseksi

Tietullit suurissa kaupungeissa eivät erityisemmin viehätä kansalaisia siitäkään huolimatta, että joukkoliikennettä pitäisi suosia. Kaksi viidestä (41 %) pitää tietullien käyttöönottoa hyvänä keinona vaikuttaa ympäristön tilaan ja kolmannes (32 %) tyrmää ne. Tietullien kannatus on keskimäärää suurempaa pääkaupunkiseudulla (46 %). Asia on erityisesti johtajien, ylempien toimihenkilöiden ja korkeasti koulutettujen mieleen.

Kaksi asiaa aiheuttaa kansalaisten keskuudessa vastenmielisyyttä. Nämä ovat energian hinnan korottaminen ja jätteiden määrän vähentäminen jätehuoltomaksuja korottamalla. Tulokset kielivät siitä, että ympäristön tilan parantamiseen tähtäävät toimet aiheuttavat närää jos niitä käytetään perusteena energian hinnan korotuksille.

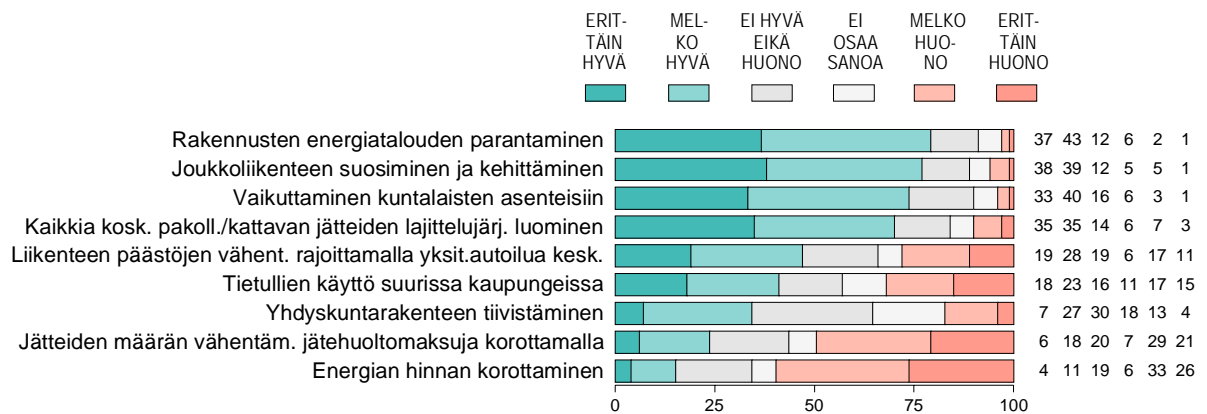
Eri vaikuttamiskeinojen tehokkuus kuntalaisten kannalta

Edustuksellisen demokratian toteutuminen kunnissa edellyttää paitsi kuntalaisten kuulluksi tulemistä, myös sitä että heidän valitsemansa ja valtuuttamansa luottamushenkilöt omaavat jonkinlaista sananvaltaa kunnan asioista päätettäessä.

Jos kohta kuntalaisten käytännön osallistumisaktiivisuudessa on toivomisen varaa, kansan periaatteellinen kuulluksi tuleminen halu on yleensä ollut ilmeinen. Tämä pätee niin laajempiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin kuin paikallisiin ratkaisuihin. Vaikka suoran kansanvallan käyttö on viime vuosina yleistynyt valtakunnan politiikassa, kuntatasolla sen käyttö on edennyt melko hitaasti. Neuvoa-antavia kunnallisia kansanäänestyksiä on järjestetty harvoin eivätkä kuntalaisten kokemukset niistä ole aina olleet rohkaisevia. Ongelmistaan huolimatta kansanäänestysten käytölle on tietty kestoilmaus, minkä vuoksi niitä aina välistä ehdotetaan laajemmin sovellettaviksi kunnallisessa päätöksenteossa.

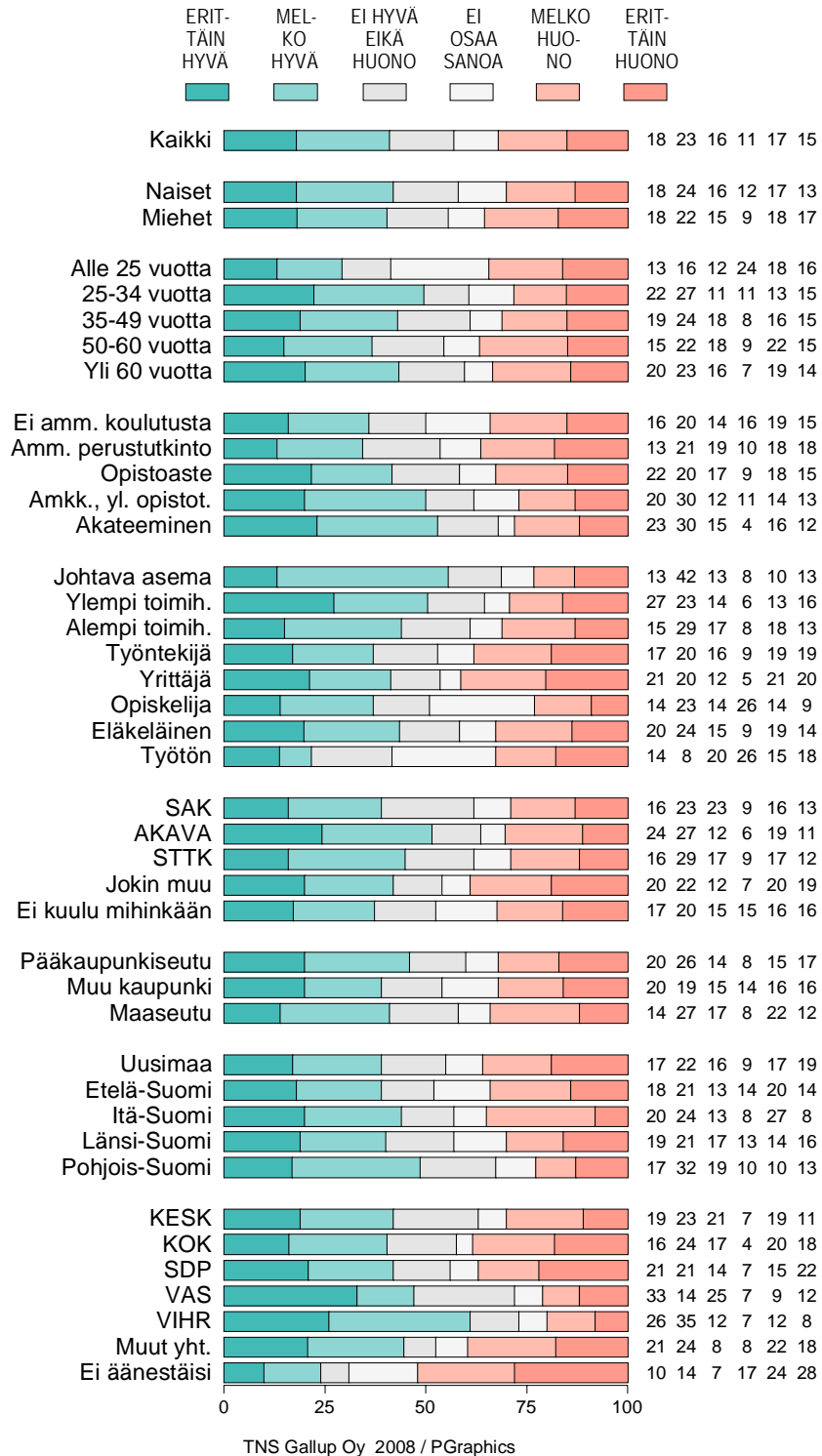
Kunta menestyy 2008

Kuvio 9. MITEN HYVIKSI tai HUONOIKSI KEINOIKSI KOKEE ERI TOIMET YMPÄRISTÖN TILAN PARANTAMISEKSI (%).

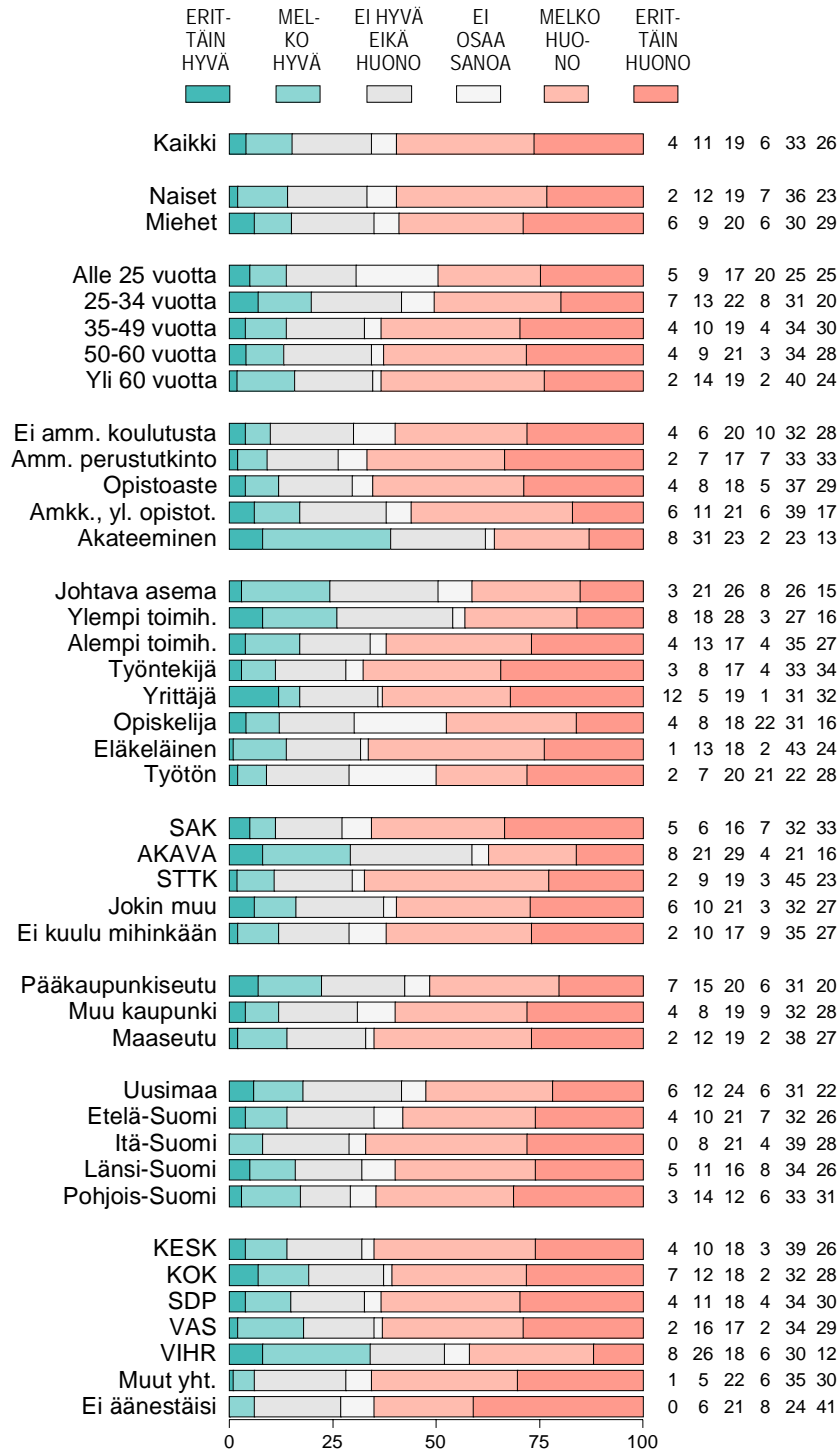
TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menestyy 2008

Kuvio 9-4. KEINOT YMPÄRISTÖN TILAN PARANTAMISEKSI: TIE-
TULLIEN KÄYTTÖ SUURISSA KAUPUNGEISSA (%).

Kunta menestyy 2008

Kuvio 9-5. KEINOT YMPÄRISTÖN TILAN PARANTAMISEKSI: ENERGIAN HINNAN KOROTTAMINEN (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kansalaisten mielestä kunnalliset kansanäänestykset eivät ole tehokas vaikuttamistapa

Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia kartoitettiin tutkimuksessa kysymyssarjalla, jossa vastaajat ottivat kantaa seitsemään eri vaikuttamistapaan. Heidän tehtävä oli ilmaista, kuinka tehokkaita nämä vaikuttamiskanavat olivat kuntalaisen kannalta. Tällä kertaa arviointien lähtökohta oli siis vaikuttamisen tehokkuus eikä haluttavuus.

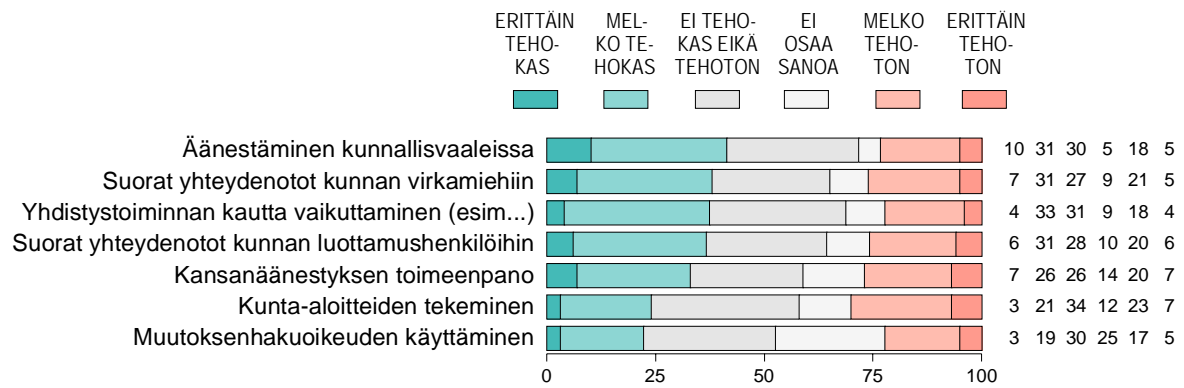
Tuloksista piirtyy varsin vaisu kuva eri keinojen tehokkuudesta. Yhtäkään vaikuttamistapaa ei pidetä kovinkaan tehokkaana. Eniten arvostetaan kunnallisvaaleissa äänestämistä, jota kaksi viidestä (41 %) pitää tehokkaana ja neljännes (23 %) tehottomana. Äänioikeuden käyttämisen jälkeen tehokkuusjärjestyksessä tulevat suorat yhteydenotot kunnan virkamiehiin ja yhdistystoiminnan kautta vaikuttaminen (mm. asukasyhdistykset, puolueet jne.).

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että kunnallisia kansanäänestyksiä ei pidetä mitenkään kovin tehokkaana vaikuttamistapana kuntalaisten kannalta, vaikka monissa kuntia sivuavissa tutkimuksissa sitä toivotaankin. Vain kolmannes (33 %) kansalaisista arvioi kunnalliset kansanäänestykset tehokkaaksi vaikuttamistavaksi. Voi olla, että osa väestöstä näkee kansanäänestykset lähinnä kosmeettisina vaikuttamiskeinoina, jossa kuntalaisten tahtoa noudatetaan, jos se osuu yksiin päättäjien suunnitelmien kanssa.

Jonkinasteista uskoa kunnallisten kansanäänestysten tehoon ilmenee Vasemmistoliiton ja vihreiden kannattajien keskuudessa. Kokoomuksen ja SDP:n kannattajien parissa on keskimäärää enemmän epäuskoa.

Kunta menestyy 2008

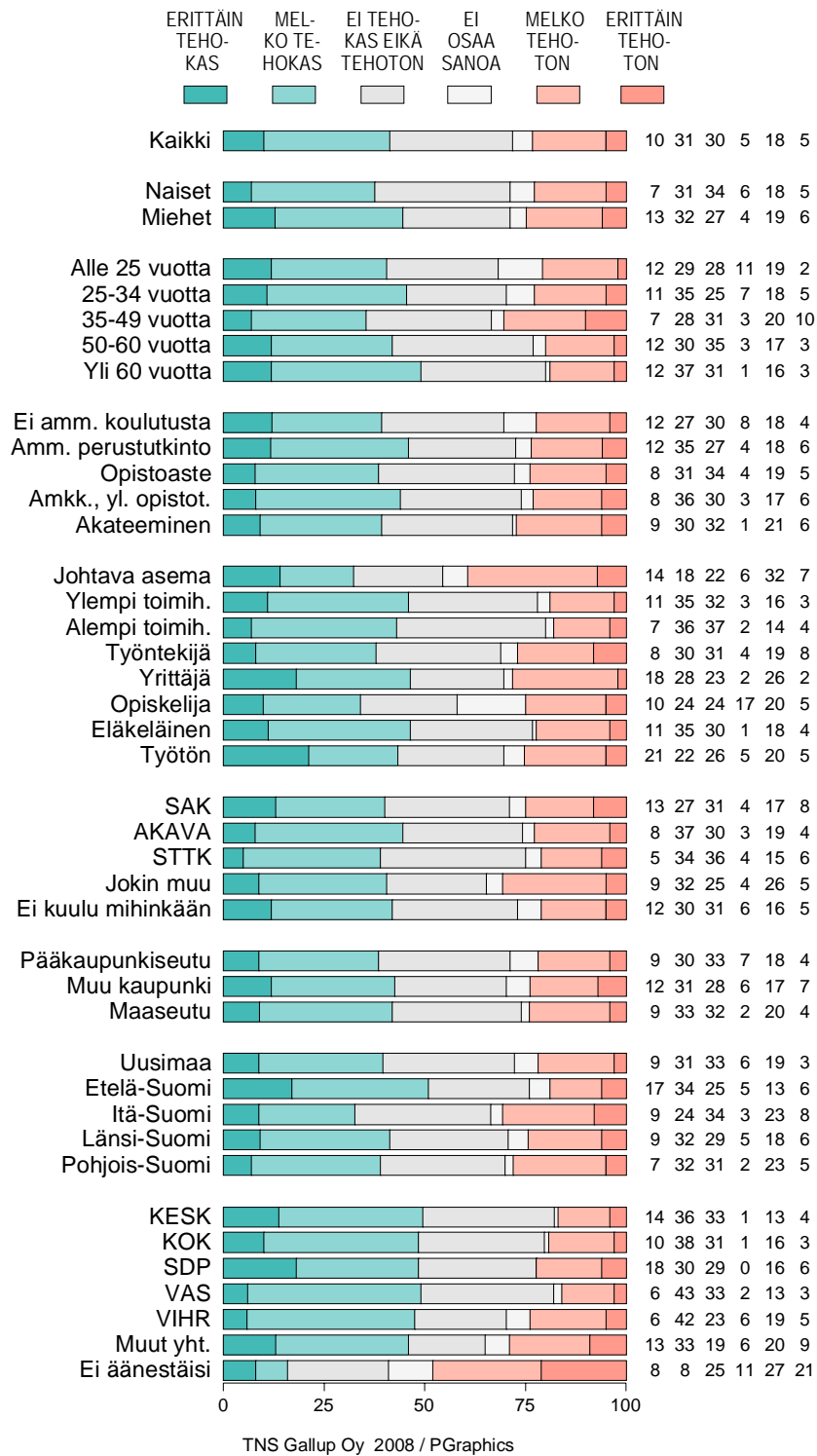
Kuvio 8. KUINKA TEHOKKAAKSI TAI TEHOTTOMAKSI KOKEE ERI VAIKUTTAMISTAVAT KUNTALAISEN KANNALTA (%).

TNS Gallup Oy 2008 / PGraphics

Kunta menesty 2008

Kuvio 8-1. VAIKUTTAMISTAPOJEN TEHOKKUUS: ÄÄNESTÄMINEN KUNNALLISVAALEISSA (%).

Kunta menestyy 2008

Kuvio 8-5. VAIKUTTAMISTAPOJEN TEHOKKUUS: KANSANÄÄNTYKSEN TOIMEENPANO (%).

